

Hele ejendommen Børkop Vandmølle inklusiv arealer ved møllesøen og mølleengen, i alt 6 hektar, ejes i dag af Skov- og Naturstyrelsen. Alle bygninger samt området omkring, er fredet ved en fredning i 1960. Al drift af udendørs arealer samt vedligeholdelse af bygninger påhviler Vejle Kommune.

Finansiering af projektet:

Vejle Kommune har betalt for oprensning af møllesø, nyt vandløb, stier og de øvrige tiltag der er gennemført i projektet. Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri har givet et tilskud på 325.000 kr. til etablering af det nye vandløb. Inklusiv tilskud har projektet kostet ca. 1,8 mio. kr.

Skov- og Naturstyrelsen
Trekantområdet

Fiskeriudvikling.dk

Børkop Vandmølle

Den nuværende møllegård er opført omkring 1830. Der har dog været vandmølle på stedet langt tidligere. Første gang Børkop Vandmølle omtales er tilbage i et skøde fra 1546, hvor møllen overgår til Kroen. I midten af 1600-tallet afbrændes møllen af svenskerne, men genopbygges igen.

Børkop Vandmølle drives af to store overfaldshjul. Den har fungeret som kornmølle frem til 1956, hvor mølledriften blev opgivet og mølledammen blev tømt for vand.

En mølleinteresseret ingeniør købte møllen, og i 1959-60 blev møllen restaureret og fredet. Samtidig blev mølledammen med stemmeværk genetableret. Fra 1987 har mølleværket atter malet korn. Møllen ejes i dag af Skov- og Naturstyrelsen og drives af Vejle Kommune.

Børkop Vandmølle er i dag en af de bedst bevarede og fungerende vandhjulsmøller af gearkassetypen. Mølleværket rummer samtidig det eneste bevarede og fuldt fungerende grynsystem. Den gamle vandmølle fremstiller i dag en række forskellige mel- og grynprodukter.

Kort fra 1820, 1870 og 1900, der viser Børkop Vandmølle. Af kortene fremgår bl.a., at det oprindelige vejforløb tidligere har passeret over mølledæmningen. Kortet fra 1870 viser også, at den nuværende adgangsvej tidligere var en markvej, der førte til en af møllens englodder.

Børkop Vandmølle som motiv på 10 øres frimærke fra 1962 i en serie om fredninger.

Nyt vandløb ved Børkop Mølle

I 2008-09 har Vejle Kommune etableret et nyt vandløb uden om møllesøen. Det kaldes et omløbsstryg og er et kunstigt vandløb, som leder vandet fra Skærup Å uden om møllesøen og opstemningen. Det er udformet med en bund af sten og grus, og er anlagt med flere store slyng samt varierende fald, så det ligner et naturligt vandløb mest muligt. Herved sikres, at alle fisk og bund-dyr (slørvinger, døgnfluer, tanglopper mv.) kan komme op og ned ad Skærup Å.

Opstemningen ved Børkop Mølle har indtil nu virket som en spærring for dyrelivets vandringer i åen. Den fisketrappe, en såkaldt modstrømstrappe, som blev etableret i 1993, giver kun en delvis passage for fisk. Undersøgelser ved fisketrapper af denne type har vist, at kun ¼ af de havørreder, som hvert efterår vandrer op i åerne fra havet, kan finde trappen.

Med omløbsstryget ved Børkop Vandmølle, er der i dag kun een stor opstemning tilbage i Skærup Å, som i væsentlig grad spærrer for den frie vandring af fisk og smådyr i åen. Det er Brøndsted Mølle, hvor der kun er en fisketrappe. Kommer de igennem her, kan havørrederne vandre op til gydeområderne i de ca. 16 km ørredvandløb, som ligger i Skærup Å-systemet ovenfor Børkop Mølle.

Nye stier ved Børkop Mølle

Der er etableret 3 nye stier ved Børkop Mølle. Der er Søstien, som byder på en tur rundt om møllesøen, med søen på den ene side og det nye vandløb på den anden. Søstien kan befærdes med let fodtøj. Stien er ca. 300 meter lang.

Dernæst er der Engstien, som leder ud på engen fra møllens gårdsplads, og rundt langs Skærup Å, over møllekanalen og retur langs jernbanen. Stien er lavet som en simpel natursti, hvor man går i et slået spor på engen. Man går inde i indhegningen, til tider sammen med græssende kvæg. Dyrene er fredelige, og kan iagttages på nært hold. Vi beder om, at man ikke fodrer dyrene, ligesom hunde i indhegningen frabedes. Stien er ca. 600 m lang. Endelig er der lavet en trampesti fra den sydlige del af mølleengen ned til Brøndsted Mølle. Også denne sti er lavet på det naturlige underlag, og inviterer til at opleve plante- og dyrelivet i den gamle ellesump oven for Brøndsted Mølle. Fra trampestien kan man fortsætte ad Brøndsted Møllevej under togbanen, og herefter ad Møllegade tilbage til Børkop Vandmølle. Turen rundt er ca. 800 m.

